

ת"פ 37164/05 - מדינת ישראל נגד יצחק רוכברגר

בבית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 37164-05-13 מדינת ישראל נ' רוכברגר

בפני כב' השופט עידו דרויין
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד פיה גלבר

המאלימה

נגד
 יצחק רוכברגר
עו"י ב"כ עוה"ד ליאור אפשטיין וענת
כהן

הנאשם

גמר דין

חלק ראשון - הרשעה והשתלשלות ההליכים:

1. ביום 28.12.14 הורשע הנאשם בעבירות הבאות, כל אחת מהן על-דריך ריבוי עבירות:
 - א. רישום כזוב במסמכי תאגיד, לפי סעיף 423 לחוק העונשין, תשל"ג-1977 [להלן - החוק];
 - ב. מרמה והפרת אמוןם בתאגיד, לפי סעיף 425 לחוק הנ"ל;
 - ג. זיווג מסמן בכוונה לקבל באמצעותו דבר, לפי סעיף 418 לחוק הנ"ל;
 - ד. שימוש במסמן מזויף, לפי סעיף 420 לחוק הנ"ל;
2. הנאשם זוכה מעבירות אלו בכל הנוגע לעובדות המפורטות בסעיפים קטעים יי-י"א של סעיף 11 לכתב האישום (כפל תשלומיים של העירייה והקרן).
3. כמו כן, הרשותဟיYG נאשם בגין הפרת אמוןם בתאגיד אינה מתיחסת לעצם קבלת תשלום שחוק הרשות המקומית (בחירה ראש הרשות וסגנונו וכחונתם), תשל"ה-1975, אוסר עליו לקבל^[1].

הרקע ומעשי הנאשם:

4. קרן השתלבות לעובדי הרשות המקומיות בע"מ [להלן - הקרן] היא תאגיד, חברה בע"מ הפועלת כמלכ"ר, המצויה בשליטה פרטיטית של הסתדרות הפקידים ומרכז השלטון המקומי, ובתקופה הרלוונטית סיפק שירות לציבור על-דרך ניהול חסכנותיהם של כתשעים אלף עמיתים, מעובדי הרשות המקומיות בישראל.
5. הנאשם עבד בהסתדרות וכיון כמצחיר הארץ של עובדי הרשות המקומיות בהסתדרות הפקידים. במסגרת

עמוד 1

עבדתו ועד לבחירתו לראש עיריית רמת השרון בחודש אוקטובר 2003, כיהן הנאשם כמנכ"ל הקrn - כהונה השמורה לנציג ההסתדרות.

6. בחודש אוקטובר 2003 נבחר הנאשם לכיהן כראש עיריית רמת השרון, תפקיד שמי לא עד השעיתו את עצמו במהלך הליך זה. מתחילה כהונתו כראש עיר ועד להתקטרותו בחודש דצמבר 2007 כיהן הנאשם כיו"ר הדירקטוריון בkrn - כהונה השמורה לנציג השלטון המקומי.

7. לפי סעיף 15ב לחוק הרשות המקומיות (בחירה ראש הרשות וכהונתם), תשל"ה-1975, לא היה הנאשם רשאי לקבל שכר על שירותו מכל גורם, לרבות krn, וכן יכול היה למלא תפקידיו כמנכ"ל וכיו"ר krn רק ללא תמורה.

8. תפקידו של הנאשם בkrn כלל מגשים עם עמיתים ובמיוחד עם מקבל החלטות ברשות המקומיות ובהתאגרניות העובדים, כדי לקדם עניינה של krn ולהבטיח הצליפות עמיתים לkrn או מניעת עזיבתם. לצורךזה הוקצה לנאשם סכום החזר הוצאות עד לסך של 6,000 ₪ לשנה, בהחלטת דירקטוריון krn מיום 12.5.04.

9. בחודש מרץ 2005 או בסמוך לכך, יוזם הנאשם את הגדלת סכום החזר הוצאות פי-כמה:

א. הנאשם פנה ליאון מזורובסקי, נציג ההסתדרות באסיפה הכללית של krn, ולמעשה - האיש לפיו ישק דבר בkrn - ובשייח' שנערכה עם ליאון ומנכ"ל krn מר גבע שגיא, ביקש הגדלת הסכום עקב גידול בהוצאות על מגשים כאלה. הנאשם אף מסר הערכה של כ-6,000 ₪
לנובember^[2].

ב. ליאון וגביע השתכנעו, וכשהציג העניין בפני דירקטוריון krn, הסכימו גם חבריו. בהחלטת הדירקטוריון מיום 23.3.05, הוגדל אףօה הסך של החזר הוצאות לסך של עד 6,000 ₪ לחודש, כנגד קבלות.

10. במהלך התקופה הרלוונטית, مدى חדש או כמו החדש, נdag הוגש לkrn קבלות על הוצאות פרטיות שלא שימשו לצורך מילוי תפקידו בkrn, להן צירף מסמר בכתב-ידו בו פירט את הוצאות, תוך קשרתן של הוצאות לתפקידו בkrn.

11. על-בסיס הקבלות והמסמכים המצורפים שהוגש הנאשם לkrn, ו עקב האמון שניתן בנאשם על-ידי גורמי krn המופקדים על הנהלת החשבונות והתשומות, אושרו ההוצאות ושולמו לידי הנאשם ללא בדיקה ממשית.

12. כך ניצל הנאשם את האמון שניתן בו ואת אופן התנהלותם של גורמי krn, לצורך קבלת תגמול על שירותו כמנכ"ל וכיו"ר, שלא היה רשאי לקבל עקב כהונתו כראש רשות מקומית, ואף נמנע מדיווח על התגמולים לרשות המס.

13. זאת עשה הנאשם על-דרך המצאה שיטתית של קבלות וחשבונות בגין הוצאות אישיות שהוצעו על-ידו כביקול הנקשורות לכיסוי עלויות והוצאות בהן נשא במסגרת תפקידו בkrn.

14. בנוסף, בחלק מהמקרים, זייף הנאשם פרטיו קבלות על-דרך שינוי פרטיים בהן, כדי שייחזו כמצדיות החזר כספי.

15. סך הכל דרש הנאשם וקיבל כרך סך של כ-60,000 ₪ (117,894 ₪), לפי הפירוט הבא:

- א. במהלך שנת 2005 הגיע הנאשם לקרן חמיש קובלות ע"ש 120 ₪ כ"א, ובסה"כ 600 ₪, שננתנו בגין תשלום שיעורי אגנויות לבתו של הנאשם. הנאשם זיף כל אחת מהකובלות על-ידי שינוי שמה של בתו על הקובלות לשמו-שלו, כך שהקבולות נחזו לייצג תשומות עבר למודיו-שלו, וקיבלו את תמורהה מהקרן;
- ב. במהלך שנת 2005 הגיע הנאשם לקרן קבלה ע"ש 3,910 ₪ בגין נסעה לספרד במשלחת נוער, שאף קבלה זו זיף הנאשם על-דרך שינוי שמה של בתו על הקבלה לשמו-שלו, וכך שהקבלה נחזהה לייצג תשלום עבור נסיעתו-שלו עם משלחת נוער, וקיבלו תמורהה מהקרן;
- ג. במהלך השנים 2005-2006, במספר הزادנויות, הגיע הנאשם לקרן כ-73 קובלות בגין רכישת מצרכים בשופרסל רמת השרון בסך כולל של 31,554.37 ₪, ששמשו לצרכי הנאשם ומשפחתו ללא כל קשר לפעילויות הקרן. הנאשם ציין בכך במסמך שצרף לקבולות כי מדובר ב"כבוד", וקיבלו את התמורה מהקרן;
- ד. בחודש אוגוסט 2006 הגיע הנאשם לкарן חשבונית ע"ש 5,000 ₪ מיום 6.8.06 ממיסעdet "פאשה" בירושלים, לה צرف מכתב בו טען בכזב כי מדובר ב"איורoch כבאים" שהנה פעילות הקשורה לתפקידו בקרן^[3], אף שלמעשה מדובר בתשלום עבור אירוע משפחתי-פרטיאלי לא כל קשר לפעילויות הקרן. הסכום לא הועבר לנאמן, ככל הנראה כיון שכבר מיצה את זכאותו;
- ה. בחודש אוגוסט 2005 הגיע הנאשם לקרן חשבונית מס' 868 ע"ש 2,150 ₪ מיום 8.8.05, שהוצאה בגין רכישת מזון למזון בبيתו של הנאשם ולצריכיו הפרטיאליים, וקיבלו את תמורהה מהקרן;
- ו. ביום 4.9.05 או בסמוך לכך הגיע הנאשם לקרן חשבונית מס' 883108 ע"ש 3,400 ₪, שהוצאה בגין רכישת מקרר לבתו של הנאשם ולצריכיו הפרטיאליים, וקיבלו את תמורהה מהקרן;
- ז. במהלך שנת 2005 הגיע הנאשם לקרן חשבונית מס' 569207, 635, 534, 569304-569305 בסך כולל של 1,058 ₪, שהוצאו עבור שירותים למחשבו האישי לצרכי הפרטיאליים, וקיבלו את תמורהה מהקרן;
- ח. ביום 30.6.06 או בסמוך לכך הגיע הנאשם לקרן קבלה מס' 664111 ע"ש 4,999 ₪, שהוצאה בגין רכישת טלוויזיה לביתו, לצרפ' לה דרישת תשלום עבור "כבוד". עקב התנגדותו של המנכ"ל החדש של הקרן, לא הועבר הסכום לנאמן;
- ט. במהלך השנים 2005-2006, במספר הزادנויות, הגיע הנאשם לקרן קובלות רבות ובין היתר בגין ארוחות בבתי קפה וمسעדות, בסך כולל של 65,222.63 ₪, אף שאלה לא נגעו כלל לפעילויות הקרן והוא לצרכי הפרטיאליים של הנאשם ולצריכי מקורביו, וקיבלו את תמורהה מהקרן;
16. התקופה הרלוונטית לכתב האישום הסתיימה בחודש דצמבר 2006: ביוזמת גורמים שונים בקרן נדון שוב ההסדר להחזיר ההוצאות לנאמן, והדיקטורין החליט להפסיק את תשומי החזר ההוצאות ולבור לתשלום קבוע של 7,000 ₪ בחודש כगמול לנאמן.
17. בمعنى אלו - קבלת סכומי כסף על-בסיס דרישות שיטתיות להחזיר הוצאות, שהיו למעשה פרטיות לחלוין, תוך מצג כביכול מדובר בהוצאות הקשורות לפעילויות הקרן, זופם של מסמכים והגשתם לקרן - נהג הנאשם במילוי תפקידו בקרן במרמה ובഫרת אמונם שפגעו בקרן וגרם לרישומים כוזבים במסמכי הקרן במטרה לרמות.

התנהלות רשות החוקירה והتبיעה:

18. ביום 6.11.06 נחקר הנאשם לראשונה, בגין פרשה אחרת המכונה "פרשת הסתדרות הפקודים", שהסתימה בגין התק בעניינם של כל המעורבים (^[4]ת/66). הנאשם נשאל על-ידי החקירה שוחרר לגבי שכר והטבות שקיבל מהקרן ומסר לראשונה את גרסתו, שעל עיקריה עמד גם להבא. החקירה הבינה מיד שמדובר ב"בונזה חוקריתת" כלשונה, אך משבבה החוקירה לטיפולו של החקיר חי שדה-אור, 'נדם' נושא זה ונשכח כמעט, גם כשהחלה חוקירה חדשה שהתמקדה בנאים ובנושאים דנים.
19. ביום 11.6.08 נחקר הנאשם לראשונה במסגרת חוקירה שנפתחה בגין החשדות שגובשו סוף- דבר לכתב האישום בהליך דנים. חוקירה זו, שוטפה גם-היא על-ידי החקיר שדה-אור, נערכה ללא כל התייחסות לאמרות הנאשם מהחקירה שנערכה בשנת 2006. גם בחקירה זו חזר הנאשם על עיקרי גרסתו.
- 20.כן ארע, שחקירה שיכולה להיות להתחיל להמשיך ולהסתיים בסוף שנת 2006, החלה למעשה רק במחצית שנת 2008.
21. כתב האישום הוגש כאמור בחודש Mai 2013, כאשר שמיית העדים החלה ביום 6.1.14, לאחר דוחיות לביקשות הצדדים. לאחר מספר ישיבות הופסקה שמיית העדים בהסכמה, יעקב גilioי חומר נוסף, שנאסר ונרשם במסגרת חוקירת הפרשה של הסתדרות הפקודים ולא הועבר להגנה.
22. ביום 18.6.14 התאחדה שמיית הראיות, כאשר שני עדים הושבו לדוכן ונשמעו שני עדים נוספים שצורפו לכתב אישום מתוקן.
23. למשל נמצא חשש לנזק ראייתי קונקרטי שפגע מהותית בהגנת הנאשם, נדחתה בהכרעת הדין טענת הסניגור המלומד לקומו של נזק ראייתי, תוך ציון שי"ה מוקם בשלב אחר להאריך ולהרחיב לעניין השלכות אפשרויות של המחדלים שאכן התקיימו בפועלות הרשות".

חלק שני - קביעת מתחם העונש ההולם:

א. המתחם יקבע אחד:

24. מעשי העבירה של הנאשם הרכבו למעשה מפעولات-עבירה רבות, שחזרו ונשנו במהלך פרק זמן ממושך. עם זאת, יש לראות בכלל המעשים "AIROUACH", שכן מדובר במקרה אחד של פעולות, המאפיינות במחשבת פלילית אחת ובתוכנן פלילי אחד, בפגיעה בהםים ובריגמת הנזק המציג. כך עליה מבחני הפסיכה, ובוודאי מבבחן "הקשר ההדוק" הבוחן אתאחדותה של התכנית העבריתנית גם בהתפרשות המעשים לאורק זמן (ע"פ 4910/13 **בני ג'אבר נ' מ.י.** (2014), דברי הש' ברק-ארץ; ע"פ 13/5834 **פלוני נ' מ.י.** (2014), שם דבר בעבירות שחזרו לאורק שנים). "קבע אפוא מתחם עונשי אחד לכל הפרשה.
25. העונש המksamלי האפשרי שניית להטיל בגין "AIROUACH" הוא העונש שמתהקל מצבירת עונשי המksamלים בגין כל אחד מהמעשים הכלולים ב"AIROUACH" (ע"פ 4289/14 **חנונה נ' מ.י.** (2015), דברי הש' דנציגר ופוגלמן; ע"פ 2519/14 **אבוקיעאן נ' מ.י.** (2014); פסקה 34 לדברי הש' ברק-ארץ **בג'אבר**, שם).

26. תקורתו של מתחם העונש הולם איננה כמובן העונש המקסימלי, ברוב-רובם של המקרים: הכלל המנחה הוא שבירת הילימה בין חומרת המעשה וגובה העונש, זאת בהתחשב בערך החברתי עליון מגינות כל העבירות ייחדי, מדיניות העונשה הנוגנת לעניין כל אחת מהעבירות וכן הנסיבות של כל העבירות (ע"פ 1127/13 גברג'ני נ' מ.י. (2014), פסקה 23).

ב. קביעת מתחם העונש הולם:

(1) העריכים החברתיים הנפגעים ומידת הפגיעה בהם:

27. רישום כוזב במסמכיו תאגיד:

א. ביחסเฉพาะ לנושאי משרה ובבעלי תפקידים בתאגיד, גילה המחוקק דעתו כי יש צורך בהגנה מיוחדת על תאגיד מפני המורשים לפעול מטעמו ומפני עובדיו - אלו הם הגורמים שיש להם את העניין והיכולת ליצור במחשכים מצגי שווה שיטעו כל גורם אחר, בין אם בתוך התאגיד ובין אם מחוץ לתאגיד, מבין אלו המסתמכים על רישומיו ודוחותיו של התאגיד. החוק הכיר בחוסר האונים של התאגיד (כאישיות מלאכותית) ביחס למנהליו ועובדיו, וכך קבע חוות אמון שונות המוטלות על המנהלים והעבדים הייחודיים להם, כחוות כנות הרישומים היא אחת מהם. האינטראס המוגן בעיר זה, כבاقיאותה בסעיפים 424-425 לחוק, איננו הגנה על הציבור דזוקא, אלא על התאגיד, במטרה להבטיח כי מנהלי התאגיד ועובדיו יפעלו לטובתו, וכך לבסס את אמוןם של בעלי המניות במנהלים (והשוו האמור בסעיף 27 לע"פ 5734/91 מ.י. נ' לאומי ושות' בנק לשקעות בע"מ (1995) ופסקה הנזכרת שם, ובע"פ 2103/07 הורוביץ נ' מ.י. (2008) בסעיף 235-236).

ב. במבט רחב יותר, ובמיוחד כשמדבר בתאגיד שהנו חברה ציבורית, ניתן לומר שהגנה הנינטנט כר על התאגיד, במובן של הגנה על האמון הנינתן ברשותו באמצאותו הוא 'מדובר' ומדווח על מצבו, משתרעת גם על טובת בעלי העניין ויצירור המסתמכים על רשומות התאגיד (וראו ע"א 218/96 **ישקר בע"מ נ' חברת השקעות דיסקונט בע"מ** (1997) בפסקה 25 לדבריו הש' ברק, לעניין חשבותם המכרעת של ספרי חשבונות ודוחות כספיים בתאגיד). קרובה לוודאי ששים זה עמד בבסיס העונש החמור הקבוע לצד עבירה זו ביחס לעונש המירבי הקבוע לצד העבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד.

ג. במקרה דנן, מדובר על קRN שנוננת שירות לציבור, המשרתת מאות אלפי עמייתים שאת כספיהם היא מנהלת, ושדיי הנהול שהוא גובה ורשאית לגבות לפיה תכנונה נגזרים ישרות מהוצאתה בפועל - דיקום של רישומי הנהלת החשבונות והדו"חות אינו כלל מילתה זוטרטא, אף בהתחשב בהיקף העצום של הכספי שבניהול הקRN.

ד. פועלתו העקבית של הנאשם, שהובילה להשחתה-רבתי של רישומי התאגיד, נשאה עימה פגעה קשה בערכים המוגנים בעיר, על אחת כמה וכמה כשמדבר בנושא משרה הרמה ביותר בתאגיד, שהאמון בו הוא רב ביותר והביקורת האפקטיבית עליון היא החלשה ביותר.

28. מרמה והפרת אמונים בתאגיד:

א. העבירה דנן לא באהה להגן ישרות על הציבור, אלא על התאגיד, ויסודה בחובת האמון החלה על

מנהלו (או אחר מבין בעלי התפקידים המנויים בסעיף), שבhayito פועל עבור אחרים ובשםם עליו לפעול כלפים ביושר ובהגנות. קביעת העבירה נועדה להבטיח כי המנהל לא ימעל באמון שניתו בו אלא יפעל להגנת תפוקידו ויעדיף את האינטרס התאגידי על-פני האישי. קביעת העבירה נועדה גם למניע שחייבות מידות בקרוב מנהלים ואת ביסוס האמון בהם מצד בעלי המניות (ע"פ 121/88 **מ.י. נ' דרוויש** (1991), פסקה 36; ע"פ 2103/07 **הורוביץ נ' מ.י.** (2008), פסקה 235);

ב. לא כל כוונה להמעיט בחומרתה של עבירה זו, מן הדין לשוב ולהציג את ההבדל המהותי בין מערכ הערכים המוגן בה - שפורט לעיל - לבין זה המוגן בעבירה המקבילה של מרמה והפרת אמונים על-ידי עובד ציבור, לפי סעיף 284 לחוק - שיפורט להלן: הבחתת פעילותם של עובדי הציבור לטובת הציבור ובמסגרת תפוקידם ביושר, שוויון, הגינות ועניות (תקינות המנהל); מנעת מצבים של ניגוד עניות ופעולה משיקולים זרים (טוהר המידות); ושמירה על אמון הציבור בשירות הציבור, וכן גם שמירה על הליכיות והיציבות בחברה (דן"פ 1397/03 **מ.י. נ' שבש** (2004), פסקה 74 לדבריו הנ' ברק; עפ"ג 34767-11-14 **מ.י. נ' לחיאני** (2015)). מalto יובן, כי ההבדל במערכות הערכים מקרים על מגמות הענישה;

ג. אף לעניין עבירה זו, שלא במפתיע, יש לקבוע כי הנאשם פגע פגעה קשה בערכיהם המוגנים:

- (1) הנאשם העמיד את טובתו האישית לפני טובת התאגיד, משנקט בפעולות מרמה, זיוף והטעיה באופן מתמיד וחוזר, תוך ניצול חולשתם של מגנוני הפיקוח והביקורת שהיו מוכרים לו היבט מתוקף תפוקידו, ותוך ניצול חולשת הביקורת עליו שנבעה מממדו בחברה;
- (2) הנאשם הטה לצרכיו שלו את משאבי הקאן, תוך סיור של הקאן, נושא המשרה בה ועובדיה במסכת הטעיה;

(3) הנאשם לא נרתע מרמה ישירה, אקטיבית, ברורה ומפורשת, כשהסבואה את מהות המעשים ומסר מידע שקרי למכ"ל גיל ולמבקר הפנימי אבני, כשאלו אותו לעניין הוצאותוי^[5];

(4) למעשה, גם לאחר חשיפת מעשייו עוד ניסה הנאשם להמשיך בהטעית גופי התאגיד, כשטען בצד בפני ועדת הביקורת ש"מרבית הקבלות [של השופרסל] שניתנו היו בגין אירוח"^[6];

29. זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעות דבר ועשית שימוש במסמך מזויף:

א. העבירות הללו אוסרות למעשה את הטיעית הזולת תוך שימוש ב"מסמרק", החפש שבתרבותינו הינה הסמן העיקרי לרציניות ולאמיןות (מ"تبיא פתק" ועד "איפה זה כתוב", והדברים יודיעים). לעומת, הערע החברתי המוגן בעבירות אלו אינו רכוש-דזוקא. בנוסף, ובשוונה מعتبرת המrama, מדובר בעבירות שאין תוצאותיו, כיוון שהפגיעה בחזלת נעשית בעצם הטעייה, עוד לפני שנגצל ממנו דבר. مكان, שעבירות אלו מגנות על חופש הרצון, על יכולתו של אדם להחליט ולבחור בדרך מבלתי שוטעה על-ידי "מסמרק" מזויף;

ב. המחוקק בחר להשווות לחלוין בין עונשו של זיוף לבין עונשו של המשתמש במסמך מזויף. הערע המוגן הוא זהה, ומדובר בעוד מעגל הגנה על הערע;

ג. במקרה דין מדובר על מעשי זיוף חוזרים, שנועדו לתמוך במסכת הטעיה הרחבה, על-דרך הטעיה

של נושאי המשטרה ועובדיו הקרן שהנואשם אמרור היה להיות בראש מגיניה.תו השחיתות וההשחתה, שדבק כמלאו בעבירות של מרמה והפרת אמונים, מטיל אפוא צל בעניינו גם על עבירות היזוף, ומוסיף

لهן חומרה מיוחדת^[7];

30. עוד אזכיר ואציג שוב, מחמת חשיבות הדבר: מעמדו של הנואשם בתאגיד היה הרם ביותר; הביקורת האפקטיבית עליו הייתה - כנגורת ממעמדו זה - החלשה ביותר; מחוייבותו ואחריותו כלפי התאגיד ובעליו הייתה הגדולה ביותר; והנה, את אלה ניצל לטובתו ללא היסוס ובאה מעל באופן שיטתי.

(2) מאפייני ביצוע העבירות - תכנון, התמדה, חזرتויות וניצול יחסיו הכוחות:

31. כמוואר לעיל, הנואשם יזמ את העוינות בהציגו מצג שווה מטענה בפניו לאון וגביע, וכך גם בפני הדירקטוריון.

32. לאורך כל התקופה התמיד הנואשם בהציג מצגי שווה מטענים ובביצוע חזר של פעולות-עיריה כדי לקבל את הכספיים שדרש. הנואשם לא נרתע מהשקעת זמן ניכרת לצורך זה, כשרשם בעצמ-ידו את הרשימות המפורטות של הקבלותות אותן הגיע לקרן לתשלום, אף שמצוירתו הנאמנה ערכה רשותה עצמה בעצמה.

33. הנואשם ניצל את מעמדו העליון בקרן, הן כלפי התאגיד עצמו והן כלפי נושא המשטרה והעובדים, לביצוע מעשי. ניצול זה של המעמד ויחסיו הכוח יהווה שיקול לחומרה, לפי סעיף 40ט לחוק, ולפי הכלל הפסיכולוגי הנהוג בסוג עבירות זה.

34. יכול היה הנואשם להפסיק את ביצוע המעשים בכל רגע ורגע; ודאי שיכל היה "להסתפק" בהוצאות ביתו וצריכיו, ולא לפעור את לוועו רחוב גם לקבלת החזרים עבור טיסתתו לחו"ל ועבור חגיגה משפחית במסעדה, ועוד; הנואשם לא חדל ולא הגביל עצמו, אלא מיקסם בכל דרך את התועלת האסורה מפעילותו העבריאנית עד שנחappsו מעשי.

(3) הנזקים שנגרמו:

35. הנזק הכספי היישר הוא הבירור והמזדקן לעין: מעשיו של הנואשם פגעו כלכלית בקרן ובכל עמיית מעמידה, שכן הקרן חייבה את עמייתה בדמי ניהול לפי הוצאות הנהול בפועל. משמע - הוצאות מחייתם של הנואשם ובני ביתו, יותר הוצאות שהוציא לצרכיו ולהנתנו, מומנו על-ידי העמיתים. בנוסף, שילמה הקרן מס בגובה של 90% ממש על הוצאות עודפות, כך שההוצאות האמיתיות של מעלי הנאשם הייתה כמעט כפולה.

36. תיקון הנזקים חייב אף-הוא הוצאה כספים והשקעת משאבים: הקרן נאלצה לשכור יעצים חיצוניים כדי להתמודד עם השלכות מעשיו של הנואשם שנחappsו בדו"ח^[8].

37. במקרה דנן, כשמדבר בקרן מעין-齊יבורית המספקת שירות למאות אלפי עמייתים בשוק תחרותי מאד, מדובר גם בפגיעה באמון העמיתים בטוהר פעולותיה ומניעיה של הנהלת הקרן. ערעור האמון בעוצמה כזו, פוגע במעמד הקרן בעיני העמיתים ומכאן שבקרן עצמה. כבר נקבע, שנושא תפkid בכיר בגוף כזה, המפר את האמון ומנצל במרמה הליכי ביקורת רשלניים בתאגיד כדי לששלל לכיסו כספים בסכום ניכר, פוגע לכארה "מכח ההגדרה" באמון שה齐יבור מיחס לתאגיד מסווג זה ולפעולתו (ע"פ 293/89 **סוקולובסקי נ' מ.י.** (1992), סעיף 8 לדברי הש' ש' לון). אף שהדברים אינם מצרים הוכחה, קל להבין את חומרת הנזק שנגרם לקרן,

משתגלה - צפוי - שכספי העמיתים הוטו לצריכה פרטית ופזרנית של יו"ש הראש שלה, במסווה של "הזהר הוצאות".

38. אין לזל גם בפגיעה במוניטין של הקמן אצל רשות המס והאוצר - פגעה שהתמסחה^[9].

39. ההחלטה הכרה גם בקיומו של נזק שבעצם הכשלת מנגנון הפיקוח של התאגיד (ע"פ 752/90 **ברזל נ' מ.י.** (1992), סעיף 63). כאמור לעיל, הנאשם לא נרתע גם ממשירת מידע שקרי למבחן הפנים ולמנכ"ל ומהטעיות האקטיבית.

40. נראה, כי במעשה הנאשם מוצה פוטנציאלי הנזק במלואו.

41. הנאשם אמין השיב את הסכם שקיביל, אולם אין בכך כדי להשפיע על קביעת המתחם:مامצ'י תיקון ופיקוחם מدد המשמש לקביעת מקום העונש במתחם, אך לא על קביעת המתחם עצמו (סעיף 40(ו)(א)(5) לחוק; כו ראו עפ"ג (מרכז) 14-01-2014 **צבי נ' מ.י.** (2014), סעיף 25; ת"פ 13-07-2013 **מ.י. נ' בראנר** (2015), ע' 6).

(4) הסיבות לביצוע העבירות:

42. מנייעו של הנאשם היו כלכליים באופן מובהק. אזכור, כי דחיתתי לחולתו את טענת הנאשם, לפיה סבר שהסכים שדרש וקיביל מגיעים לו מכוח החלטת הדירקטוריון.

(5) מדיניות הענישה הנהוגה:

43. מדיניות הענישה בעבירות כלכליות ו"צוארון לבן" מכוונת להחמרה עונשית, כפי שסוכם ונקבע בע"פ 677/14 **דנקנר נ' מ.י.** (2014). בעניין **דנקנר** גם נדונה המדיניות העונשית ההולמת בעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, בהזדמנויות נדירה זו בה ניצבה עבירה זו בלבד באחד מהאישומים. הש' רובינשטיין היה עיר לכך שחלק ניכר מפסקין הדין המנחים נגע לפרשות חמורות יותר, אך קבוע - בהסתמת חברי - כי העיקרונות הכלליים תקפים: סוג העבירות מצדיק ענישה חמורה שיש בה גמול, ובמיוחד מאסר (סעיף ל"ז).

44. בעניין **דנקנר** פורש היחס הענישתי הרاءו בין עבירות מרמה והפרת אמונים על-ידי עובד הציבור, לפי סעיף 284 לחוק, לבין עבירות מרמה והפרת אmons בהתאגיד, לפי סעיף 425, היא העבירה דן. בית המשפט העליון הסכים, כי העבירה דן פחותה מחומרתה ביחס לעבירה המקבילה המבוצעת על-ידי עובד הציבור; אולם, כאשר מדובר על תאגיד המספק שירות לציבור, מוצדק להיזיק לנורמות העונשיות המחייבות החלטות ביחס לעבירה המבוצעת על-ידי עובד הציבור (פסקה ס').

45. הקבלה זו בין מדדי הענישה בשתי העבירות אינה אוטומטית, ונינתן "לדרוג" את התאגיד לפי מידת קרבתו ודמיונו לשירות ציבור-מש, וכך גם את מעמדו של העבריין. לדוגמה - בנק גדול, ביחס ללקוחותיו, דומה עד כמעט שווה לשירות הציבורי. הקמן בה עסקין איננה מסווג זה, אלא היא גורם אחד מבין כמה וכמה בשוק תחרותי מאוד. השירות אותו מספקת הקמן הוא חיוני למדוי, אך מרחב הבחירה של כל עמידה/LKOH (או כל התארגנות של עמידות/LKOHOT) הינו נרחב. מדדי-עזר נוספים נקבעו בפסקה (**דנקנר**, פסקה נ"ט; ע"פ 96/8573 **מרקדו נ' מ.י.** (1997), פסקאות 27-28 לדברי הש' גולדברג) וכל אלו יובילו למסקנה שלענין העונש, יש להגביל את מידת ההשוואה שבין הקמן לבין השירות הציבורי, והיחס העונשי הרاءו בין העבירות ב厰קה דן מצדיק

שההתיחסות למשטי הנאשם בקשר תהא מחמירה פחות מלהמעשים דומים שהוא מבוצעים על-ידי עובדי ציבור.

46. באשר לעבירה של מרמה והפרת אמונים בתאגיד, עתירה התביעה לקביעתו של מתחם עונשי הולם הנע בין 6 לבין 18 חודשים מססר בפועל. מתחם זה אווראי בעניין **דנקנר** (פסקה ס"א), בנסיבות אותו מקרה. אזכור, שהמתחם נקבע עבור כל מקרה בניסיותיו, קר שלונוכח האמור לעיל, יותר מכך החומרה שהתקיימו בעניין **דנקנר** אינם מתקיימים בענייננו, יש לקבוע מתחם עונשי הולם נמוך יותר: אף מתחם זה יחייב מססר, אך אפשר גם ריצוי בעבודות שירות.

47. גם מפסק הדין בעניין **לחיאני** הנזכר ניתן להסיק שמתחם העונש הולם בענייננו חייב להיות נמוך באופן מובהן מזה לו טוענת התביעה: לחיאני הורשע בשלוש עבירות של מרמה והפרת אמינים על-ידי עובד ציבור, בנסיבות שתוארו בפסק הדין ככלו שקשה להעלות על הדעת חמורות מהן, וב███ ממצבבר של 1,340,000LN. המתחם שנקבע לכל אישום נע בין 5 ל-18 חודשים מססר בפועל, על-דרך כליה ממש. אין ספק, כי מעשי של הנאשם-דן אינם חמורים כמוישו של לחיאני, או-אף מתקבבים לרמת חומרה דומה.

(6) מסקנות - קביעת המתחם:

48. התביעה ראתה בעבירה של מרמה והפרת אמינים בתאגיד את העבירה המרכזית, שהשפיעה על קביעת המתחם תהא הגדולה ביותר. דעתך דעתה, משנראה כי יתר העבירות נלווה לעבירה זו, ובשל חפיפה רבה בין הערכים שנפגעו וסוגי הנזק שנגרמו, במקרה דן.

49. לעבירות הנלוות ניתן אפוא משקל אך כתוספת מחמירה לעבירה הנ"ל. עמדת התביעה היא שמתחם העונשי הכלול אמרור לחפות מעיקרו את המתחם הנוגע לעבירה הנ"ל בלבד, בכל הנוגע לעונש העיקרי, עונש מססר^[10]. עמדה זו נראה אפל, מה גם שהתוספת העונשית לה עותרת התביעה בגין העבירות הנלוות, אינה ממשמעותית.

50. לנוכח האמור לעיל, ומשמעותו שמתחם המוצע על-ידי התביעה הולם ביצועה של עבירה חמורה יותר בנסיבות חמורות יותר, יקבע המתחם הכלול בין 4 חודשים מססר, שניתן לרצותם בעבודות שירות, ועד 15 חודשים מססר עיקרי.

חלק שלישי - דין בחריגת מתחם עונישה מטעמי הגנה מן הצדקה:

51. התנהלות רשות אכיפת החוק בתיק דן הייתה לוקה והותירה תחושה קשה, כמפורט בהכרעת הדין, וכי שהובא לעיל. התנהלות זו אמונה לא הובילה לביטול כתוב האישום, אך כאן המקום לדון בהשפעתה על העונש.

52. זה מכבר נקבע כי שיחיי קיצוני ולא מוסבר בהגשת כתוב האישום מצדיק הקללה בעונש^[11]. הסניגור המלמד טען, כי התנהגותה של הרשות - מחדל המשלב רשלנות בחקירה ושיחוי בהגשת כתוב האישום - מצדיק חריגה ממתחם העונש הולם, משיקולי צדק. התביעה מצידה אינה מתכחשת למחדל, אך סבורה שכוחו יפה רק לדחיקת העונש הראו לתחתיות המתחם, ולא לפירצתו.

53. אזכור עקרונות יסוד בעונישה:

א. תיקון 113 לחוק העונשין חוקק בכוונה המפורשת בסעיף 40א לחוק, "לקבוע את העקרונות והשיקולים המנחים בענישה, המשקל שיש לתת להם והיחס ביניהם, כדי שבית המשפט יקבע את העונש המתאים לנואם בנסיבות העבירה". החוקק קבע כי העיקרי המנחה בענישה הוא עקרון הילמה - "קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו" (סעיף 40ב), וכי הביטוי לעקרון זה הוא קביעת מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצוע הנאשם (סעיף 40ג);

ב. בכירותו של עקרון הילמה מבטאת את רצונו של החוקק להעדיף את עניינם של הציבור בכלל ונפגעי העבירה בפרט, אך מוביל ל贖וח את עקרון הענישה האינדיידואליות בענישה (ע"פ 8641/12 סעיף נ' מ.י. (2013) בדברי הש' סולברג ורובינשטיין, וראו במיוחד פסקה י"ח לדברי הש' רובינשטיין);

ג. מתחם העונש ההולם הוא אמת-מידה נורמטיבית, המשקלה את הערך החברתי שנפגע כתוצאה מן העבירה, מדיניות הענישה הנרגזה ביחס לעבירה זו ונסיבות ביצועה, לרבות מידת אשמו של הנאשם. בשלב זה לא מובאות בחשבון נסיבות האישיות של הנאשם, היינו נסיבות שאין קשרות ביצוע העבירה (ע"פ 1323/13 חסן נ' מ.י. (2013));

ד. קביעתו של מתחם העונש מוגדרת מטרות מרכזיות בענישה, ובهنן איחוד, עקבות במדיניות הענישה ושיקיפות (ע"פ 2918/13 דבש נ' מ.י. (2013); כן ראו דו"ח ועדת גולדברג: **הועדה לענייני דרכי הבניה של שיקול הדעת השיפוטי ב哲ירת הדין - דין וחשבון** (1997) והצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92) (**הבנייה שיקול הדעת השיפוטי בענישה**), תשס"ז-2006 הצ"ח הממשלת (241);

ה. חשיבותן של מטרות אלו, וחטיבתה של קביעת מתחם העונש ההולם ככליה המרכזית להשגתן, מחייבות שחריגה ממתחם העונש ההולם אכן תישמר למקרים חריגים, לבסוף כוונת החוקק ללא;

ו. עקרון אינדיידואליות הענישה מצוי מקומו בשלב מאוחר יותר, של קביעת העונש בתוך המתחם, הנעשית בהתחשב בנסיבות אישיים של הנאשם ובנסיבות חיצונית כגון חלוף זמן, התנהגות הרשות, ועוד (סעיף 40יא לחוק);

54. תיקון 113 לחוק העונשין מגביל את שיקול דעתו של בית המשפט ומאפשר לו לחרוג ממתחם הענישה שקבע באחד משני מקרים: חריגה לקולא משיקולי שיקום על פי סעיף 40 דחוירה לחומרה משיקולי הגנה על שלום הציבור על פי סעיף 40ה.

55. אין לכך, כי בתי המשפט מצאו עצמן שוב ושוב נתנו-להוותם בסד קשה זה של הבניה הענישה שבמרכזזה קביעת מתחם; כך בודאי, משנמצא ונקבע כי שיקולים 'מסורתיים' להקלת בעונש אינם יכולים לשמש בקביעת המתחם - לא חלוף הזמן (ע"פ 14/14 קבהא מהדי נ' מ.י. (2014)), לא מצב בריאותי (ע"פ 5956/13 מ.י. נ' אבו נגמה (2013)), ועוד^[12]. גם בכתב העיונית הווארה הביעית שבקביעתם של מתחמים קשיים, שאינם מתאימים לקרי-קצה של סבל ומצוקה אנושיים (אורן גזל-אייל, "העונש ההולם לא תמיד הולם", **עורך-דין** 21, עמ' 70 (2013)).

56. מעת לעת נסוע פתרונות שונים לקושי זה: הענקת פרשנות רחבה למונח "шиיקום" באופן שיכלול גם שיקולים של

"מידת החסד והרחמים"^[13], קביעת מתחמים שונים לנאים 'רגילים' ولנאים הובילו מನסיבות קשות^[14], קביעתם של מתחמים רחבים מאוד כך שיובילו את התוצאה הרציה^[15], ועוד. פתרונות אלו אינם קבילים ושיימים, בהיותם סותרים באופן ישיר את מטרות התקון, רוחו ולשונו^[16].

57. דרך נוספת שהוצאה התבessa על סעיף 40יב לחוק, הקובל שבין הניסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המשמשות לקביעת המתחם, יכול בית המשפט להביא בחשבון כל "ניסיבה נוספת" על-אליה המנויות בסעיף 40ג(א). כך, במספר מקרים הביאו בתם משפט בחשבון את הניסיבה של שיחוי קיזוני בהגשה כתוב האישום כ"ניסיבה נוספת" המשפיעה לפחות על קביעת המתחם במקרה קונקרטי^[17]. אלא, שדרך זו נתקלת בקשימם מהותיים, העולים אף-הם ממטרות החוק, רוחו ולשונו. ראשית, לא ברור כלל כיצד ניתן לראות בתנאות הרשות או בעצם חלוף הזמן ניסיבה "הקשרה בביצוע העבירה", בהיותה במובהק מנוטקת ומאותרת לביצוע העבירה; שנית, התנאות הרשות וחילוף הזמן נקבעו באופן מפורש על-ידי המחוקק כנסיבות שאינן הקשורות בביצוע העבירה, בסעיף 40ג(ב) לחוק.

58. מסקנתי היא אפוא, ש"הגמsha" או "תיקון" של מתחם העונש ההולם מטעמים שאינם קשורים בביצוע העבירה, ובכללים שיקולי צדק, אינה עולה בקנה אחד עם הדיון, המצוי והרצוי כאחד. לא כך הדבר כאשר מדובר בחריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי צדק, כפי שיפורט להלן.

59. לנוכח קשיים אלו שמעורר תיקון 113, הוצע לתקן את התקון על ידי הוספה שיקול נוסף שיאפשר חריגה לפחות ממתחם העונש ההולם וזאת "טעןוני הצדקה", כאשר חריגה זאת תהיה אך בנסיבות מיוחדות וויצאות דופן אשר תפורטנה בגזר הדין. הוספה עיליה זו אמורה להחזיר את הגמישות הנדרשת במקרים חריגים ולהבטיח תוצאה צודקת (וראו למשל מאמרו של יובל ליבדו, "חריגה ממתחם העונש ההולםטעןוני הצדקה", **הסניגור** 8-8, 197-4 (2013), עמ' 4-9).

60. במאמרו "חריגה ממתחם העונש ההולם"^[18], טוען פרופ' אורן גזל-אייל כי ציונים בחוק של שני מצבים בלבד המאפשרים חריגה מהמתחם, אינו "רשימה סגורה", וכי קיימים שני שיקולים נוספים, שאינם מצוינים בחוק, המאפשרים לבית המשפט לסתות ממתחם העונש ההולם: הסדרי טיעון ושיקולי צדק. גזל-אייל סוקר במאמרו שיטות משפט רבות שאימצו את "טעןוני הצדקה" כחריג כללי לעונשה, לפיו ניתן לחזור ממתחם העונשה (בهم אנגליה, ניו-זילנד, ארצות הברית). לשיטתו, גם בישראל יש לאפשר לבתי המשפט לחזור ממתחם העונשה כאשר מתברר שהעונש שיקבע בתחום העונשה יפגע בחירות ממאסר במידה העולה על הנדרש.

61. גזל-אייל סבור אפוא כי לבתי המשפט יש סמכות לחזור ממתחם העונש ההולם משיקולי צדק, גם ללא - או טרם - הסמכה מפורשת של המחוקק (אם כי גם לדעתו עדיף כי סמכות זו תבסס בחקיקה). את טענתו הוא מבסס על חוק יסוד כבוד האדם וחירותו על פי אין לפגוע בחירות מאסר מעבר לדריש; כמו כן, לשיטתו, אם בית המשפט רשאי לקבוע חריג להסדרי טיעון, הרי שאין מניעה שיעשה כן גםטעןוני הצדקה; הבסיס השלישי הוא ההיסטוריה המשפטית, לפיה בתם המשפט פיתחו בעבר חריגים לחוק על מנת להוביל לתוצאה צודקת יותר - למשל, דוקטורינת ההגנה מן הצדקה אשר עוגנה סוף דבר בחקיקה מפורשת, שלא הייתה את התפתחות הפסיקתית שקדמה לה אלא אימצה אותה.

62. בית המשפט העליון הכיר בסעד של הקלה בעונשטעןוני הצדקה עוד לפני נכנס לתקופו תיקון 113 (ע"פ

20/05/4855 מ.י. נ' בורוביץ (2005), וחזר על כך גם לאחר כניסה לתוקף. כך, למשל, בע"פ 6145/10 פלוני מ.י. (2013) קבעה המשנה לנשיא (כתוארה אז) נאור, כי: "במקרים בהם אין הצדקה, כבunningו, לבטל הכרעת דין מחלוקת הגנה מן הצדקה, ניתן בכל זאת לשקל את הפגיעה שנגרמה למעורר לטובתו בקביעת העונש"^[19]. עם-זאת, טרם ניתנה קביעה הلقחית מחייבת וברורה המתיחסת לאפשרות של הקלה בעונש עד-כדי חריגה ממתחם העונש ההולם, משיקולי צדק.

63. נוטה אני לקבל את דעתו של פרופ' גזל-אייל, ומטעמי, כי במקרים חריגים ומשיקולי צדק יכול בית המשפט לפרוץ גדר, גם גדרו של מתחם עונשי, אף ללא תיקון החוק. אולם - בסוגים חמורים ביותר, לבסוף תיקון 113 לאות מטה, ניר לצורך על-פי צלחות: ניתן לעשות שימוש בסמכות זו רק במקרים חריגים וקיצוניים, כאשר חוסר הצדקה משוער בבית המשפט יצא מגדרו לתקן את המעוות. כךDOI וDOI, כאשר מדובר בהלכה פסיקתית שהולכת ומתגבשת לאור במקרים שהגיעו לפתחו של בית המשפט ולא נמצא להם מענה ההולם את הצדקה.

64. ואכן, כל המלומדים מצדדים בהפעלת שיקולים של צדק כמצדיקים חריגה ממתחם העונש ההולם, מתיחסים במקרים קיצוניים ביותר כגון "תאונת עצמית" שהותירה את הנאשם משותק; נאשם שפצע מתлонן, אך זה נكم בו באליםות שהותירה אותו נכה לחלוין; או נאשם הסובל ממחלה סופנית וקיים קרוב מאוד^[20]; במקרים המיעטים שננקטה דרך זו בפסקת בית המשפט היו החריגות מצומצמות מאוד, ונגעו אף-הן לניסיות קיצונית (לענין שייהו -ណון מקרה בו גזר הדין ניתן 16 שנים מהתום המעשים ו-11 מעת הגשת כתב האישום^[21]).

65. בנוסף, לא ניתן לנתק את בחינת הנسبות מהמעשה והעשה. גם אם הנسبות מעוררות תהיות של צדק, הרי שיש לאזן אותו עם חומרת המעשה, ולהביא לאיזון ראוי בין זכויות הפרט של הנאשם וההגנה עליו מפני התנהגות דורסנית של רשות האכיפה, אל מול האינטראס הציבורי שאף הוא צריך לעמוד נגד עיננו - חומרת העבירה ומיצוי הדין עם הנאשם.

66. מן הכלל אל הפרט - עניינו של הנאשם דן:

א. עניינו של הנאשם אינו נופל, לשמחת הכל, במסגרת של אותם במקרים קיצוניים של אומללות אנושית חריגה או פגעה אונשה בבריאות ועד ערש דורי;

ב. התנהגותה של הרשות, על זרועותיה השונות, התאפיינה ברשלנות ולא בזדון, ואיןנה מגיעה כדי קיצונית מעוררת חרוף מצדיקה שימוש באמצעותי קיצוני וחריג-שבחריגים, שבפריצת מתחם העונש אותו קבע המחוקק ככלי מרכזי להגחת מטרותיו;

ג. כך, על-אף קיומה של אפשרות לחריגה ממתחם משיקולי צדק, אין הצדקה לנקט בה במקרה דן;

חלק רביעי - קביעה העונש במתחם:

67. ההגנה, מطبع הדברים, עותרת לקביעתו של העונש בתחוםו של המתחם. גם התביעה מסכימה כי יש לקבועו

בקרובה לסוף התchapton של המתחם.

68. פגיעת העונש ב הנאשם ובמשפחהו, לרבות הנזקים שנגרמו לו מביצוע העבירה והרשעתו:

א. הנאשםolid 1955, כבן 60 שנים, נשוי ואב לילדיים. ללא ספק, הנאשם ומשפחתו עתדים להינזק

מעונש שיטול על הנאשם, ככל נאים במצב זה;

ב. בנוסף, תיליך בחשבון הפגיעה המיוחדת ב הנאשם כאיש ציבור, שקלונו מופץ ברבים ושמפעל חייו עתיד להיגדע. אלא, שמשקלו של נתן זה יeah מצומצם: הנאשם נהנה מעמדו כאיש ציבור, ולמעמד זה נלוים חובות ומחרים. התיחסות מוקלה מדי לאנשי ציבור שסרו, בשל נפילתם מאיגרא רמא לבירא עמייקתא, עומדת בסתריה חזיתית למגמת הענישה המהמירה דזוקא עם אנשי ציבור;

ג. עקב מעשיו, נאלץ הנאשם להתפטר מתפקידו בקרן. מעשיו והרשעתו זכו לפרסום רב, כאב בוודאי, אך כנגורות הכרחית מממדתו כאיש ציבור;

69. נטיית אחירותו של הנאשם ושיטוף פעולה עם הרשויות:

ה הנאשם לא נטל אחירות מלאה על מעשיו והתמיד בכפירתו בנסיבותם הפלילית. עם זאת, יש לתת את מלאו המשקל להודיותו של הנאשם בביצוע המעשים - להבדיל ממשמעותם הפלילית, עובדה שהקלת מאוד על החקירה ועל ניהולו הענייני של ההליך^[22] וחסכה משאבי ציבור יקרים.

70. ממacciו הנאשם לתיקון ולפיוצו:

א. לאחר חשיפתם של מעשיו הזדרז הנאשם, גיס את הסכם הנדרש, ומסר לקרן סך של 119,907 ₪, הוא הסכם שקיבל מהקרן בדרך לא-כשרה לפי הדוח שהזמין משרד האוצר (ואפשר גם בעודף-מה). לא מצפונו שנkapo הוא שగם, ויתכן שביקש להשתיק את הפרשה בדרך זו - אך עובדה היא שה הנאשם היטיב חלק עיקרי מנזקיה הממוניים של הקרן;

ב. יש לתת משקל ניכר לנרטון זה, הן כדי לעודד עבריינים להשיב המלkont והן כהכרה ولو חלקית בטיבם הקולקל של המעשים;

71. אורח חייו של הנאשם ותרומתו לחברה:

א. מגיל צעיר שרת הנאשם את הציבור, תחילתה בהסתדרות החדשה ולאחר מכן כראש עיר. מהראיות שהובאו, עד להכרעת הדיון ולאחריה, ניתן היה ללמידה על כישרונו ויכולותיו של הנאשם, הן כבעל חזון נרחב והן כמסוגל להגישמו. לכל אדם בממדתו של הנאשם מעריצים וסולדים, ידידים ואוביים, אך התמונה שהוצגה בפניו הייתה של אדם ראוי להערכתה;

ב. שמעתי בקשר רב את דבריהם של עדי ההגנה, נושאי משרה ותושבים, שהעלו על-נש יכולות אלו, אף פירטו את הישגי העירייה בהנהגתו של הנאשם. דברים אלו עלו בקנה אחד עם דבריהם של עדי התביעה עובדי הקרן וההסתדרות;

ג. בנוסף לעמדתו העדids על מהותו האנושית של הנאשםadam חם ונדייב, שאוזנו כrhoia ולבו פרטוה

לצרכי הזרת, שאוסף אליו אחריות ולא מטיל אותה הרחק ממנו. הנאשם פעיל אף מעבר למצופה ממנו בטיפול מסור - ולא חריג עצמו - במצבות פרטניות של תושבי העיר, והאהבה והכרת התודה להן זכה בלטו בדבריהם הנרגשים של העדים (כמו-גמ בעמודות ובמכתבים נ/1);

ד. יש לזכור לזכותו של הנאשם את שנות שירותו לציבור, ציבור העובדים וציבור תושבי עיר; את מסירותו ויכולתו במילוי תפקידיו הציבוריים; את חזונו ואת הגשמהו מפעלים שונים לרוחות הציבור, כגון טיפול מערכת חינוך יהודית ומפוארת; ואת האופן הנגיש, הרגיש והאנושי שבו טיפול במצבות פרטניות. לכל אלו ניתן מלאה המשקל;

72. התנוגות רשות החוק וחלוּף הזמן:

לא אדרש בשלישית לנושא זה, כדי כי אפנה לכל שנאמר בהכרעת הדין ולעיל, בגזר הדין. נסיבה זו של התנוגות רשות האכיפה לסייעיה היפה למרכזה לעניין העונש, לנוכח פגמי הרשלנות והשייח' שדבקו בה. די היה באלו לבדוק כדי להוכיח הפחתה מהותית בעונש בגין המתחם, קל וחומר בהצטרוף לשיקולים נוספים.

73. היעדרו של עבר פלילי:

ברגיל, היעדרו של עבר פלילי הנה שיקול רב-ערק לקולא בקביעת עונשו של הנאשם. לא כך הדבר בעת קביעת עונשו של עבריין "צוארון לבן", שהלא מطبع הדברים לרוב-רובם של אלו גילוון חלק, עד חשיפת מעשיהם. לפיכך, וכמוקובל^[23], ניתן לנחות זה משקל מוגבל בלבד.

74. שיקולי הרתעה:

א. כפי שנקבע בפסקה לא-פעם, לשיקולי הרתעה הצדקה מיוחדת בעבירות שחיתות ו"צוארון לבן", הנעוצה בשתי אלו:

ראשית, עבירות אלו נעשות במחשבים, לא-פעם בהסכמה כל היודעים, ללא 'מתلون', עד לחשיפת-אקראי או משחש-מי כי אינו מקבל את מנתו הרואיה בשלל. لكن, יש צורך בענישה מאימת ומרתיעה;

שנייה, עבירות אלו הן כלכליות ומחושבות במהותן, כך שלעונשים כבדים יש מקום בשיקולי הרווח וההפסד של עבריין פוטנציאלי, שלא כבעבירות המתבצעות מתוך פרץ רגשי. لكن, ניתן להניח כי הרתעה אכן פועלת את פועלתה;

ב. סעיף 40ז שנוסף לחוק בתיקון 113 קבע אפשרות להחמירתו של עונש בגין מתחם העונש הרואין, משיקולי הרתעת הרבים. לעניין זה משמעות מיוחדת בעבירות שחיתות ו"צוארון לבן", כאמור לעיל^[24];

ג. במקורה דין לא עתרה התביעה להחמירת-יתר מסווג זה. מכל מקום, בשל הנסיבות המנוירות לעיל, לא ראוי, אף אין הצדקה, להחמיר מטעמי הרתעה של הנאשם או של הרבים;

75. מקומו הרואין של העונש העיקרי במתחם:

שקלול זהיר של נתונים אלו מצדיק קביעתו של העונש בקרובה לסת' התחתון של מתחם העונש ההולם, בכל הנוגע לעונש העיקרי, שהיא אפוא מסר שירותה על-דרך עבודות שירות.

76. **באשר לכנס:**

השיקולים שהובאו לעיל לעניין העונש העיקרי, יפים גם לעניין עיצום כספי. לפיכך יקבע הכנס על הצד הנמור.

חלק חמישי - קביעתו של קלון:

א. מהותו של קלון:

77. עתה, לאחר הרשותו של הנאשם עותרת התביעה לקבוע כי במעשהיו של הנאשם דבק "קלון", קביעת שתויביל לפסילתו מכיהנה ציבורית למשך שבע שנים מיום ועד, בעוד ההגנה מבקשת להימנע מכך.

78. טרם הדיון, יש להזכיר ולהציג כי "קלון משפטי" אינם זהה עם "קלון ציבורי": האחרון הוא הקלון במשמעות המילונית והרואה, שבודאי נלווה להרשה דוגמת הרשותו של הנאשם; הקלון המשפטי הוא מושג פונקציונלי, הנעוץ בניסיבות קונקרטיות וمبקשקדם מטרות קונקרטיות. אך, יתכן בהחלט כי לא יקבע קלון גם לאחר הרשותה במעשהים חמוריים וمبישים (למשל, כשלנאים אין אפשרות לכיהנה ציבורית)^[25]; ויתכן שייקבע קלון גם במקרים שבהם הדעה הציבורית הרווחת באוטה עת לא תמצא פסול מוסרי ממשמעות בנסיבות בגין הורשע הנאשם (בג"ץ 5699/07 פלונית נ' היעם"ש (2008), להלן עניין קצב, פסקאות 31 ו-34 לדברי הש' א' לו); ראו גם פסקה 51 בת"פ 30737-09-10 מ.י. נ' קאסם (2013), מפי הש' קרשן). תוקף הקלון המשפטי מוגבל לשוק לשבע שנים, ואינו חופף כמובן כלל את השינוי, ככל שקיים, בתפיסה הציבורית את הפגם המוסרי שנלווה למשעי העבירה.

79. לאחר העירה זו, יש להציג כי הקלון המשפטי ניזון מתפיסות מוסריות ומשמש לקביעון ולהשרשתן, באופן שיש עמו גם תוספת-גינוי על זה המושג ברגיל בהרשה. וכך נאמר בעניין קצב^[26]:

"מושג זה מתייחס **לפגיעה מיוחדת, קשה מהרגיל, בעקרונות של מוסר, אשר בשל חומרתה הכרוכות בה השלכות מעשיות מעבר להרשה בעבירה. ... זה מונח הנושא עמו מטען מוסרי-ערבי שלילי, בבחינת דופי מוסרי, הניזון מתפיסות ערכיות ומאמות מידת מוסריות הרווחות בחברה".**

80. תמצית הכלילתה של ההכרעה בשאלת הקלון היא אפוא בדיקת השירותו המוסרית של אדם למלא תפקידים בעלי השכלות ציבוריות:

"**תכליתה של ההכרעה בשאלת הקלון היא בדיקת השירותו המוסרית של אדם למלא תפקידים בעלי השכלות ציבוריות. היא נועדה לאפשר את ניפויו של זה אשר לוקה מבחינה ערבית מבין המועמדים לאוותם תפקידים, וזאת כדי להבטיח את האמון במערכת הציבורית ובשלטון החוק**" (קצב, פסקה 36).

81. בעת קביעת העונש מתרוך המבט בנאשם; בעת קביעתו של קלון מתרוך המבט בצדgor ובڊופי שבמעשה, כשבית המשפט מודיע לכך שהחלטתו מהוות "כרטיס הרחקה" או "תו כשרות" לנאשם בכל הנוגע לכיהנה

ציבורית (בג"ץ 5853/07 **אמונה תנועת האשה הדתית הלאומית נ' ראש הממשלה** (2007); **קצב**, פסקה 36 לדבריו הנ' ביניש).

82. הקلون הינו מושג יחסי, הcpfפם להקשר ולנסיבות, וביסודות עmom למד'. מרכז הבודד של ההכרעה, האם מדובר בעבירה שיש עמה קلون, אינו טמון ביסודות הפורמלאים של העבירה כי אם בנסיבות בהן נעbara העבירה, המעידות כי במעשו של הנאשם נפל פגמ מוסרי חמור (בג"ץ 251/88 **יעודה נ' טאלל ראבי ראש המועצה המקומית ג'יג'וליה** (1989)). לפיכך, אין די בקביעה גורפת כי בעבירות מסוים, או אפילו דודורות יסוד נפשיים, יתלווה בהכרח קلون, אלא יש לבחון את הנטיות הנלוות להן, כגון טיב המעשים, מדירותם, זהות הנסיבות והלך רוחו של הנאשם.

83. נסיבה נוספת היא "רוחות השעה", כפי שציין הש' לוי בפסקה 33 בעניין **קצב**:

"**uoskim** אנו בבדיקה התנהגות אדם פלוני על יסוד השקפות רוחות בקרב הציבור, והשקפות אלה עושות לשינויים ממוקם למקום וזמן יציקת תוכן למושג הקلون, כתוב גם השופט א' ברק, תעשה לאור אמות המידה הנוגאות בחברה 'כפי שיקבעו על ידי בית המשפט מעת לעת' ... אכן, יתכן כי במרוצת הזמן תנסה התפישה המוסרית השלטת בחברה את פניה. מעשים מהם נשקף, בשעתם, קלון חיוור בלבד, עשויים להיתפס לימים כלוקים מוסרית באורך מובהק ... גם היפוכו של דבר הוא נכון. וכשם שאמות המידה החברתיות משתנות מעת לעת, כך עשויים גם המידניות המשפטיות - אשר ניזונה מן התפישה החברתית, בה בשעה שנוטלת היא חלק בעיצובה ... - להoir, עם השינויה, לאור אחר את שאלת **הклон**".

84. כן יש לבחון את מהות המשרה הציבורית אותה מבקש למלא הנאשם בעתיד, שכן עבירה שאינה נושאת עמה קלון לצורך כהונה בתפקיד מסוים, יכולה להיות עבירה הנושאת עמה קלון כאשר מדובר במשרה אחרת (**קצב**, פסקה 32 לדבריו הש' לוי).

ב. יחודה של הקלון ועצמאותו משיקולי הענישה:

85. הקلون אינו קשור בעונש, והתכלית אותה נועד לקדם נפרדת ממטרות הענישה. הקلون נועד להגן על הציבור יותר מאשר עוד הוא להעניש את העבריין. על כן - אין לראות בעצם קביעת הקلون החמרת עונשו של הנאשם, או לחילופין, באו-קביעת הקلون העונשו. טיבו העצמאי של הקلون מודגם למשל בדעה לפיה איסור להפכו לנושא למ"מ ולהסכמה בין הצדדים בסדר טיעון (**קצב, שם**, פסקה 35. אך ראו דעתה המסתיגת של הנ' (בדימ') בnish **שם**, פסקאות 1-36 לדבריה, וקביעת הרוב. יודגש, שגם לשיטתה של הנ' בnis נבדלות הთכליות של ההליך הפלילי והקלון המשפטי, כמוポート שם בהרחבה).

86. הפרדה החדה והברורה בין הקלון לעונש נעוז במקורותיהם ובתפקידיהם:

א. מקור הקلون הוא בתפיסות הפליליות הקלאסיות, עליהם מתבססות העבירות הקבועות בספק החוקים. אמנם, בין תחומי המשפט והמוסר קיימת חפיפה ייניקה הדדית, אך אין ביניהם זהות. קלון נקבע היכן שהתנהגות נראית כבלתי-מוסרית, בנוסף על העובדה עבירה פלילית (מאמרה של פרופ' רות גביזון, "עבירה שיש עימה קלון כפстал לכיהונה ציבורית", **משפטים** א' 176 (1968), שהוא

בהתאם בעניין **קצב**; וכן ראו עפ"ג 10-06-22556 **וילור נ' מ.י.** (2011);

ב. תכילת ההליך הפלילי נמצאת במסגרת המשפט הפלילי, ואילו תכילת קביעת הקalon נמצאת במסגרת הממשל והמנהל, "ומתוך שני הילכים אלה שונים הם זה מהה בטבעם וב貌ם, ראוי ונכון הוא כי באיחודם בדין ישמור כל אחד מן ההליכים על ייחודה ועל אופיו שਮבית אביו". (פסקה 23 לדברי הש' חשיין בבג"ץ 103/96 **כהן נ' היועמ"ש** (1996));

ג. השלכות הקביעת כי בעבירות בהן הורשע הנאשם דבק קלון:

87. הסמכות והדרישה לדון בעניין קלון שדבק בעבירות שעבר ראש רשות מקומית, מצויה בסעיף 20(א) לחוק הרשות המקומיות (בחירה ראש וסגנו וכוהונתו), תש"ה-1975. קביעת כי דבק קלון בעבירות אותן ביצע הנאשם דן, טוביל לתוצאות הבאות:

א. השיעיתו של ראש הרשות מכוהונתו עד למתן פסק דין סופי בעניינו (סעיף 20(ד) לחוק זה);

ב. פקיעת כוהונתו, אם עוד מכחן ראש הרשות במשרתו בעת שפסק הדין הפר לסתופי (סעיף 20(ה) לחוק זה);

ג. איסור לעמוד בראש רשותה ולהיבחר לראשות הרשות בבחירה הראשונות לאחר פקיעת כוהונתו (סעיף 4 לחוק זה);

ד. פקיעת כוהנה לחבר מועצה ברשות מקומית בעת שפסק דין הפר לסתופי, וכן פסילה מכוהנה זו (סעיף 120(8) לפקודת הערים);

ה. שלילת הזכאות להיכל ברשימת מועמדים ולהיבחר לחבר מועצה, לגבי מי שנבחר דינו למסר בפועל לתקופה העולה על שלושה חודשים (סעיפים 7 ו-7א לחוק הרשות המקומיות (בחירה), תשכ"ה-1965);

ו. אפשרות שלילת גמלאה לה זכאי היה ראש הרשות, באופן מלא או מוגבל, לרבות חיוב השבת גמלאה שכבר התקבלה (סעיף 5(א) לחוק הרשות המקומיות (גמלאות לראש הרשות וסגנו), התשל"ז-1977). במקרה דן, בו לא עתרה התביעה לשילוט הגמלאה, לא ניתן לשוללה;

ד. השפעתו של חלוף הזמן על קביעת הקלון:

88. הסניגור המלמד טען, כי ככל שעובר הזמן וחולפות השנים, מינויו של הנאשם למשרת ציבורית לא יפגע בתפקודו ובאמונו הציבור בו. לדבריו, "זמן עווה את שלו", "הപצעים מגלים", ובעניינו "הציבור הנאור" לא יתפס מינויו של הנאשם כפעולה הפוגעת בטוהר השירות וביכולת תפקידו. לא בצד תחם החוק ק زمن את ההדרה מהשירות הציבורי, ובחולוף התקופה - שבה שירותי הנידון לשמש בכוהנה. הסניגור מבקש אפוא לראות בתקופה הארוכה שחלפה, בת עשר השנים, מחיר שירותו הנואם ושיש לקחתו בחשבון בעת פסיקת העונש, ואף בעצם קביעת הקalon. לטענתו, ההתמהמות הארוכה בהגשת כתב האישום ומציאת חומר証據 נסף בעיצומה של פרשת הנסיבות הובילו להימושות היליכים המגיעו לכדי עינוי דין של ממש לנאים. למעשה, עיקר טענתו היא כי הזמן הרבה שחלף מצדיק הימנעות מהטלת קלון.

עמוד 17

89. כעשור חלף מאז נחקר הנאשם לראשונה לראשונה בשנת 2006 ועד לימים אלה, בהם נגזר דיןו. כתוב האישום הוגש ביום 12.5.13, ולאחר מספר חודשים הוודيع הנאשם על נצרכותו מתפקיד ראש העיר, כך שבפועל לא כיהן בתפקיד

כשנה וחצי^[27].

90. התמשוותם של הלि�י חקירה ומשפט בתיקים מסווג זה איננה תופעה חדשה או נדירה, למehrבה הצער, גם כאשר מדובר בהتمשוות חריגה, כך שסלנו המשפט חדש בקביעות הлечויות וישומיות היפות גם לעניינו -

כלן כאחת, קולן ברור - חלוף הזמן אינו מוחה אתתו הקلون מעל העבריה ומפני העברי:

בע"א 96/2211 **כהן נ' כהן** (1996) אמר הש' חisin:

"השאלה הנשאלת היא אם שנים ארוכות אלו שבערו בין ביצוע העבירות לבין הגשת האישום ובין הרשותה בדיון יש בהן כדי להשפיע על נשוא הקلون, אם לאו. על שאלה זו משיבים אנו בשילוב.תו הקلون טובע עצמו במצבה של העבריה בעת ביצועה, בנסיבותיה, ומעבר הזמן לאחר ביצוע העבריה אין בו, כשהוא לעצמו, כדי למחותנו. קلون הוא קلون, ואין קلون הופך אי-клон אף בשל מעבר הזמן."

בבג"ץ 96/103 **כהן נ' היועם"ש** (1996) הנ"ל חזר הש' חisin ואמר ש"אכן מעשה של קلون יהיה מעשה של קلون גם לאחר עברו זמן".

גם בתב"כ 3/01 הכנסת נ' **חה"כ לשעבר מר שמואל פלאטו-שרון** (2002) חזר הש' חisin על עמדתו^[28].

עם-זאת, ולעת-עתה - בשולי ההלכה, נמצא מקום גם לדעת כי "בנסיבות מתאימות, אף ראוי לשקל את הזמן שחלף מעט ביצוע המעשים והרשותה בגנים", כפי שקבעו במשפטו הנו' בינייש והש' א' לוי בעניין **קצב** (פסקה 36 לדבריה, פסקה 33 לדבריו).

91. בעפ"ג 10-06-22556 **וילוך נ' מ.י.** (2011) הנ"ל ובעפ"ג (ת"א) 12-2699-07-2013 **מ.י. נ' ויסנאר** (2013), דחה בית המשפט המחויז מכל וכל את האפשרות להכיר בחולוף הזמן כנסיבות המאיינית את הקلون וקבע כי "клон הוא קلون, והוא אינו נעלם עם השנים... דזוקא משום שהקלון שאוב מתוך אחר, תחום המוסר - השנים אין יכולות לאין אותו". בכרע עקב בבית המשפט אחר עיקר ההלכה הפסקה. ככל שמדובר בעצם קיומו של קלון, ודאי שכך הדבר; אולם לנוכח קביעותיהם של הנו' בינייש והש' א' לוי שהובאו לעיל, לא ניתן לסתום את הגולל על אפשרות שבה "שקל חלוף הזמן, לעניין קביעתו של קלון".

92. שיקילת משמעותו של חלוף הזמן לעניין קביעתו של קלון יכולה להיות רלוונטית לנסיבות השונות של קביעת הקלון, לפי טיב הכהונה, סוג ההגבילות או העיצומים הנלוויים לעצם קביעת הקלון לפי חיקוקים שונים, וכל זאת בנוסף לשיקולים הבסיסיים לקביעתו של קלון, שפורטו לעיל וشمתקדים בטיב המעשים ובדופי המוסרי הנלווה להם.

ה. **שיעור צדק בדיון בקביעת קלון:**

93. הוסיף וטען ב"כ המלומד של הנאשם, כי שיקולי צדק צריכים להשפיע גם על קביעתו של קלון.

עמוד 18

94. הנימוקים המפרידים בין שיקולי העונש והעבירה (התחום הפלילי-משפטי) לבין שיקולי הקלון (הנובע מהתחום המוסרי), יפים גם לעניין ההפרדה בין טענות של הגנה מן הצדק שנעודו לעשות צדק עם הנאשם שפגע מפועלות הרשות ולהגן על טוהר ההליך הפלילי, לבין טענות של קלון (אות מוסרי) שתכליתו היא הגנת הציבור ממי שפסול לכיהונה בשל קופת שרצים שעלה-גבו.

95. לא צדק כלל להעניש את הציבור על מעשים של הרשות, גם אם התקבלו לעניין העונש טענות של הגנה מן הצדך^[29]: אף-אם חטאו רשותות האכיפה לנאים בנסיבות זה או אחר - לא יצדיק חטאם את הפקרתו של הציבור לידי של מי שנתקבעה שחיתותו המוסרית.

. השפט בחירתו של הנאשם בבחירה המקומית לראשות העירייה על קביעת הקלון:

96. לאחר הגשת כתב האישום, הציג הנאשם את מועמדותו לבחירות המקומיות ונבחר על ידי תושבי העיר רמת השרון. ב"כ הנאשם מבקש להשליך מעובדתה זו לקבעת הקלון, כלשונו: "ההנחה המונחתabisod ההוראה שהקלון פסול לכיהונה של חבר מועצה מקומית, ומכלל לאו אתה שומעHon, Shmekom ואיש לא היה מעלה על הדעת שלא לבחור במועד פלוני מחתמת עבירה שהורשע בה, מילא לא נדבק בו קלון הפסול אותו. המידה אשר על בית המשפט למדוד בו, הוא דעתו וגישה של הבוחר הסביר" (פרוטוקול, עמ' 620, ש' 21-25).

97. הולכה למעשה, מעביר ב"כ הנאשם את ההחלטה והשיפוט בעניין קביעת הקלון לידי של הבוחר, ולשיטתו עצם בחירתו של אדם לתפקיד, על אף המעשים המוחשיים לו בכתב האישום, נותנת הכרה לכיהונתו ומוחה קלון ממשיעו. אין בידי לקבל פרשנות זו, והוא אף מנוגדת ל��ילת החקיקה ולפסיקה בעניין הקלון.

98. בהקשר לנאים, נדונה בגב"ץ אומ"ץ, בין היתר, השאלה האם ניתן להעיבר מכיהונתו ראש רשויות מקומיות שנבחר במערכות בחירות בעות שתלי ועומד נגדו כתב אישום ונקבע, כי רצון הבוחר - על-אף חשיבותו המהותית - אינו יכול להיות שיקול-על הגובר על שיקולים אחרים. הדברים יובאו כנתינתם, ולא אוסיף:

"נוכח הפגיעה הקשה בטוהר המידות ובأوشיות השלטון הדמוקרטי ובسلطונו החוק אין לקבוע כלל לפיו נבחר ציבור "מחוסן" מהعبارة מכיהונה בשל העובדה שכותב אישום חמוץ שהוגש נגדו הוגש כבר לפני הבחירות, ולמרות זאת בחר בו הציבור. כלל זה עלול להביא לשחיתות מידות שמדינת ישראל הדמוקרטית אינה יכולה להתייר. ... הערות אלו נועדות לאפשר למועמדים עתידיים לראשות רשויות מקומיות - לכלכל את צעדיהם. עליהם לדעת כי גם אם הוגש נגדם כתב אישום לפני הבחירות- אין בבחירה, כשלעצמם, כדי "לחסן" אותם מהعبارة מכיהונה. ... להשquette "דין הבוחר" הוא שיקול שਮותר להביאו בחשבון בין שאר השיקולים, אך הוא אינו יכול להכריע את הcape" (פסקה 58 לדברי המשנה לנשיא (כתוארה אז) השופטת נאור).

"על בית המשפט להוות, לעיתים, "קו הגנה אחרון" בהגנה ושמירה על ערכי יסוד, ובهم שלטון החוק (במבנה המהותי) וטוהר המידות של הרשות הציבורית. אין בכך ממשם הבעת חוסר אמון ב הציבור הבוחרים, אלא שטבע הדברים, ובמיוחד בבחירה מוניציפאליות, דעתו של חלק מהציבור נתונה בעיקר לפיקודו ולהישגיו של ראש הרשות העומד לבחירה חוזרת בכל הנוגע לניהול השוטף של השירותים המוניציפאליים ופחות להתנהלותו הурсcitת." (פסקה 3 לדברי הש' זילברטל).

"הזכות לבחור ולהיבחר בבחירה המקומותית חשובה וחוקתית ככל שהיא, לא ראוי לה כי תאפיל על עקרונות חשובים אחרים שבסיסו שיטتنا המשפטית ובهم שלטון החוק וטוהר המידות של רשותו של השלטון המרכזי והמקומי אחד. ... הנה כי כן, מראית פניו של השלטון המקומי במדינת ישראל אינו עניינם הפרטי של תושבי נצרת עילית, רמת השרון או כל רשות מקומית אחרת אשר להם הזכות לבחור ולהיבחר אותה רשות. בחירתו של ראש עיר הנאם בbijoux עבירות הנוגעות לטוהר המידות ולኒקיון הכספיים הציבוריים, ככל שיבחר על ידי תושבי אותה רשות, עשוי לפגוע פגעה של ממש בעמדן של כל רשותו של השלטון במדינת ישראל. מעמדן של רשות אלה כולם מושתת על אמון הציבור ביישרין ובኒקיון כפיהן, ויש להיזהר מפני כרנסום מסוכן והתרעררות מעמדן בעיניו הציבור נוכח העובדה שאנשים אשר התנהלוותם הציבורית וטוהר מידותיהם עומדים לבחן פלילי, מלאים תפוקדים ציבוריים בכירים ומופקדים מתוקף כך על כספי ציבור ועל אינטראטים ומשאים ציבוריים". (פסקאות 1 ו-3 לדברי הש' חיות).

.2. מן הכלל אל הפרט:

99. העבירות בהן הורשע הנאשם הנן כאלו שמטבע בריתן יש עמן קלון. המשמעות המעשית של קביעת הקלון היא הרחקתו של הנאשם מהחיים הציבוריים במשך שבע שנים. ב"כ הנאשם הדגיש כי הטלת קלון על הנאשם תהיה בבחינת עונש כבד עבורו, והנאם עצמו הסביר זאת הפירוט בדברו לעונש.

100. לקביעת הקלון שלכה מיידית, שכן הנאשם מבקש לשוב ולהנה במשרתו בראש עיריית רמת השרון, משרה אותה מילא במשך שנים רבות עד לנכזרותו בעקבות פתיחתו של תיק זה. מדובר אףוא בבחינת התאמת המוסרית של הנאשם לתפקיד רם מעלה, אליו הוא נושא עינוי בבודק שלמהרת גזר הדין.

101. אמנם, העבירות אותן ביצع הנאשם לא נגעו בניהול ענייני העירייה, אולם הוא ביצע אותן בעת שכיהן בראש עיריה, ומכוון משרה בה נשא בשל היותו ראש עיריה, ועתה מבקש שהוא הזדמנות לשוב ולעמד בראשה העירייה. משביצע הנאשם את העבירות דבק בו הפגם המוסרי והוא משיליך גם על משרתו הציבורית הבירה בראשות העירייה: הנאשם שביצע את המעשים הפסולים הוא אותו אדם השואף לכהונה ציבורית, הפסול המוסרי שדבק בו איינו מוגבל לפני היחיד בעשייתו, והקלון שדבק במעשים ובו ישיליך על בשרותו לכהונה.

102. "עבירה שיש עמה קלון" היא עבירה שמתוך נסיבות ביצועה עולה המסקנה, כי בהתנהגותו גילה איש הציבור רמה מוסרית כה נמוכה, עד כי אין הוא ראוי עוד לשאת במשרתו הציבורית. וכך בעניינו:

הנאם ניצל את מעמדו ותקיימו והשתמש בכיספים שהפקידו עמיית הקרן לכיסוי הוצאותיו הפרטיות. מעשי הנאשם לא היו בוגדר מעידה חד פעמית, אלא התנהלותו שחרזה על עצמה לאורך זמן. מעשים אלו כללו ביצוע מתמיד וחוזר של מעשי מרמה, הפרת אמוןם בתאגיד, רישום כזוב במסמכי התאגיד, זיווג ושימוש במסמכים המזויפים, כשלכל אלה נלווה מעשי הטעה וشكרים לנושאי משרה ולווודים בקרן. מעשים אלו, כפי שקבע בית המשפט העליון בעניין **אומ"ץ הנ"ל**, הם מעשי שחיתות חמורים, שאינם הולמים מעמדו של ראש רשות מקומית, ואינם עולמים בקנה אחד עם עקרון השמירה על טוהר המידות ושלטון החוק (סעיף 64 לדברי המשנה לנשיא (כתוארה אז) נאור).

103. במעשה סטה הנאשם באופן רע וקשה מדרכי היושר, האמינות וההגינות שהם מהתקנות הבסיסיות

הנדרשות מນבחר ציבור. זכאי הציבור כי בראשו ולשירותו יעמדו אנשים ראויים, ישרים, אמינים והוגנים, בעלי סולם גבוה של מידות וערכיהם. ראש עיריה מנהל את ח' היומיום של התושבים ברמה המקומית, הוא אחראי לשירותים החזוניים של תושבי העיר ולניהול כספיהם לצרכיהם ולרווחתם. ראש העיר כפוף לשלטון המركזי, ועליו לנוהל את העיר בכפוף למידיניות הממשלתית ותוך התאמה לצרכי התושבים המקומיים. ככה עליו לשמש דוגמא ומופת, ועליו להיות נקי מאשם בשחיתות, בחוסר ניקיוןophysical כפיפה ובחוסר אמינות.

104. אמון הציבור בשירות הציבור הוא ערך יסוד הכרחי לחברת המאורגנת. כדי לשמור ולטפחו יש לדאוג כי אנשים ראויים יכהנו במשרות ציבוריות. מתפקido של בית המשפט להוות שומר-ספ, נאמן של הציבור, המרחיק מהשירות את הפסול מוסרית. הימנעות מכך, על מנת לאפשר לנאים לכהן כראש עיריה או חבר מועצה, תיפגע בהכרח באמון הציבור.

105. גם חלוף הזמן במקרה דנן לא ימודד כנגד חומרת המעשים ועוצמת הפגיעה המוסרי. אין עניינו מסוג המקרים, התיארוטיים בלבד בינתיים, שיצידקו סטייה מעיקרה של הלהקה; חלוף הזמן אינו חריג בסוג מקרים כגון: ונסיבות המעשים חמורות מדי, כפי שנאמר בענין **אומ"ץ, שם:**

אכן, חלוף זמן רב מאז העבירות, ולא הסביר לנו כיצד התגללו הדברים, כך שכabb האישום הוגש רק לאחרונה. ואכן, רוכברגר החזר זה מכבר את הכספי. אולם, כל אלה אינם יכולים להוות משקל נגד מספיק לחומרת המעשים שתוארו ולהיוותם, בכלל, התנהגות שאינה הולמת מעמדו של ראש מקומית. התנהגות זו אינה עולה בקנה אחד עם עקרון השמירה על טוהר המידות ושלטון החוק.

106. דברים אלו חדשניים-עתיקים הם, כדוגמתם נכתבו בגווילו התנ"ר וכך עדין זעוקות הכותרות באתר החדשנות באינטרנט. לא פג תוקפם. לא הסיעום רוחות השעה. לא דהה שחור-גונם בחלוף הזמן או בלהט שמש החשיפה והגינוי התקשורתיים.

107. נתתי דעתך, ואת מלא המשקל, לкриירה המפוארת של הנאים בשירות הציבור; להקדשתו את עצמו לשירות זה, עד-כדי זהות בתפיסתו העצמית בין אישיותו לבין כהונתו; להצלהו בתפקידו לטעלת העיר ותושביה, כפי שהוצע בראיות; לרצון הבוחר כפי שהשתקף בנסיבות הבחירה לעיריית רמת השרון; שקלתי גם את חלוף הזמן מאז ביצוען של העבירות. כל אלו לא יכולים לעמוד מול עצמותו של הפסול המוסרי שבמעשי הנאים.

108. צר הדבר, כי פרק זה של הרשעה וקלון מופיע בדרך הציבורית של הנאים, ואולי גם יbia לסיומה; אולם על רקע הנسبות ועל רקע ערכי החברה ותפישותיה, מצאתי כי הדופי שנפל במעשהיו של הנאים משליך על יכולתו לשרת את הציבור. המוסר הציבור מחייב במקרה זה לקבוע כי במעשהיו של הנאים דבר קלאו.

חלק שלישי - סוף דבר:

אני גוזר על הנאים את העונשים הבאים:

א. שישה חודשים מאסר שירותו על-דרך עבודות שירות, החל מיום 25.6.15, באתר הנצחה יהוד. הנאים מזוהר כי אי-ציותות להוראות הממונה על עבודות השירות או הממוניים במקום העבודה יוביל להפסקת

העובדות ולהמשך ריצוי המאסר על-דרך כליה. תשומת לב הנאשם להוראות הממונה המפורטות בחוות דעתו;

ב. שישה חודשי מאסר על-תנאי למשך שנתיים מהיום, שלא יעבור עבירה עליה הורשע בתיק זה, או עבירה לפי סימן ד' לפרק ט' בחוק העונשין (עבירות בשירות הציבור או כלפיו), או עבירה לפי סעיפים 423-425 לחוק הנ"ל (עבירות בתאגיד), או כל עבירה שיש בה יסוד של מרמה או של זיווף;

ג. קנס בסך 40,000 ₪ או שלושה חודשים מאסר נוספים תමורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.8.2015, אלא אם תינתן החלטה אחרת;

**אני קובע, לפי סעיף 20(א) לחוק הרשות המקומיות (בחירת ראשות וסגנוו וכহונთם), תשל"ה-1975,
כי יש עם מעשו של הנאשם קלון.**

להסרת ספק, לא נשללת זכותו של הנאשם לגמלה, לפי סעיפים 5 ו-5א לחוק הרשות המקומיות (גמלאות לראשות וסגנוו), התשל"ד-1977).

הוראות נלוות:

- א. מוצגים שנטפסו בחקירה וטרם הושבו, פרט לכיסף, יועברו להכרעה פרטנית של קצין משטרה;
- ב. תיק המוצגים יועבר לשמרות ה痼יעה, המחייבת לשמורתו עד להיות פסק הדיון לחלוט;
- ג. המזיכרות תעביר עותקי גזר הדיון לממונה על עבודות השירות, לשר הפנים ולזכיר/ת עיריית רמת השרון;

זכות ערעור לבית המשפט המחויז בתל-אביב תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ג סיון תשע"ה, 31 Mai 2015, במעמד הצדדים.

[1] הכרעת הדיון, ע' 59;

[2] הכרעת הדיון, ע' 18;

[3] גם הכבאים, כעובד רשות מקומיות (אז) היו בין עמיית הקרן, ואין מחלוקת כי הנאשם פעל לשמרם עמיית הקרן, ובין היתר על-ידי פגישות ואירוע של ראשי איגודיהם;

[4] עניינה של פרשה זו בחקירה נגד הנאשם, לאון מזורובסקי, גבע שנייא ואחרים, בחשד שבמסגרת תפיקידיהם בהסתדרות הפקידים וברג'יסטרווקרנוט הקשריהם אליו, ביצעו עבירות שוחד, מרמה ועוד, בעיקר על- רקע קבלת טובות הנאה שונות מבתי מלאן בהם התארחו בעלי תפיקידים, בני משפחותיהם, עובדים, מעסיקים ועמיית הקרן. המעשים שבಗינם נחקרו החשודות בוצעו בשנים 2000-2005; החקירה החלה בשנת 2006 והתקי נגן בעניינים של כל המעורבים בשנת 2013;

[5] הכרעת הדיון, ע' 32-33;

[6] הכרעת הדיון, ע' 32;

[7] וראו קביעתה הנחרצת של המשנה לנשיא (כתוארה אז) נאור בסעיף 64 לדבריה בבג"ץ 4921/13 אומ"ץ אזרחים למען מנהל תיקן וצדק חברתי נ' ראש עיריית רמת השרון, יצחק רוכברגו (2013): "אללה הם מעשי שחיתות";

[8] הכרעת הדיון, ע' 57;

[9] הכרעת הדיון, ע' 57;

[10] טיעוני התביעה לעונש, ע' 592;

[11] ע"פ 6922/08 פלוני נ' מ.י. (2010) בפסקה 36 לדברי הש' ארבל; החלטה בת"פ 45685-02-14 מ.י. נ' פרנקפורט (2014); מאמרם של ז' סגל וא' זמיר "הגנה מן הצדק באורח חוק סדר הדין הפלילי - סדר חדש של הגנות משפטית", ספר דוד יינר- על משפט פלילי ואטיקה (2009) 231, ע"מ 259 ואילך;

[12] וראו למשל דברים שאמר הש' רוזן בסעיף 14 לגור הדין בת"פ 10291-01-12 מ.י. נ' צ'רני (2014);

[13] ת"פ 23887-02-13 מ.י. נ' גידאן (2013);

[14] ת"פ (ק. גת) 1392/08 מ.י. נ' פרידריך (2013); ת"פ (ק. גת) 1176/09 מ.י. נ' י' ב' ש' (2013); ראו גם מאמרה של פרופ' רות קנאן "לקראת ישום ראוי של תיקון 113 – הערות הראשונית", עמוד 23

הסניגור, 196, עמ' 4 - 10: במאמרה תומכת קנאית בקביעת מתחם עונש הולם המותאם לנאים שנסיבותו האישיות חריגות ביותר. ההתחשבות בסבל הסובייקטיבי של הנאשם בקביעת מתחם העונש הולם משקפת גישה של גמול סובייקטיבי, ודרך זו, לדעתה, מאפשרת מתן עונש צודק;

שיטת שנספלה במפורש בע"פ 8641/12 סעד נ' מ.י. (2013); [15]

זאת לעומת האפשרות של "שייקום פסיבי", שלא באמצעות טיפול של שירות החקון או גורמים טיפוליים, אלא כשהנשם משנה בכוחות עצמו את אורחות חייו ותפקידו באופן עמוק ומ倜יד ומוכיח זאת בחילוף הזמן (ראו רע"פ 1441/14 חMISS נ' מ.י. (2014). בת"פ 45065-03-13 נ' לזר (2015) נבחן "שומה של דרך זו ונמצא שמדובר מסווג אלה אמרים להיות חריגים, "ושמא חריג שבחריגים". כן ראו דברי הש' מרגולין-יחידי בת"פ (ת"א) 1183/04 רשות המיסים נ' פ.מ.מ. בע"מ (2013), אף שדעתה נדחתה בערעור שהתקבל בעפ"ג 47301-01-14 רשות המיסים נ' פ.מ.מ. בע"מ (2014), שנכתבו טרם הלכת חMISS; [16]

ת"פ 11-07-10037-07 מ.י. נ' פטלביץ' (2013); ת"ב 01-11-1534-מ.י. נ' רמות (2013).
מצין, שגם במקרים אלו הייתה החריגה מהמתחם הולם מתונה מאוד; [17]

יתפרעם בספר **דורית בינייש** (קרן אוזולאי, איתי בר סימן טוב, אהרן ברק ושחר לפישע עורכים, 2015), מופיע באתר אוניברסיטת חיפה; [18]

עוד ראו ע"פ 08/08/10715 ולס נ' מ.י. (2009) וע"פ 5124/08 ג'ابر נ' מ.י. (2011), בהם מופיע הש' מלצר; [19]

גזל-אליל, לבדרו וקנאית (סעיף 10 למאמרה). כן ראו מאמרם של י' ואקי ו' רבין, "הבנייה שיקול הדעת השיפוטי בענישה: תמנון מצב והrhoרים על העתיד לבוא", **הפרקליט** נב(2) 413 (2013), ע' 460-461, בו מדגימים הכותבים את החשיבות שבתיחסת השימוש באמצעותם זה למקרים קיצוניים בלבד; [20]

ת"פ (ת"א) 1273/03 מ.י. נ' פולצ'ק (2014), מופיע הש' מרגולין-יחידי, בו נגזרו עונשי מאסר בכליה על-אף חריגה לקולא מהמתחם (ערעור לקולא התקבל בהסכם, ללא נימוקים); [21]

ויכלה להקל יותר, לו לא רשלנותם של גורמי האכיפה; [22]

לדוגמה ישום ראו **לחיאני**, פסקה 44; [23]

דברי הש' רובינשטיין בפסקאות ל"ח-ל"ט בענין **דנקנר**; [24]

[25] דוגמה נוספת ניתן בת"פ (ת"א) 5461/06 מ.י. נ' רמו (2007);

[26] וראו בדומה גם בג"ץ 11243/02 פיגלין נ' יו"ר ועדת הבחירות (2003);

[27] הנואשם הודיע על נבצרותו לאחר החלטת בג"ץ ביום 13.9.17 בג"ץ אומ"ץ הנ"ל;

[28] ב"כ המלומד של הנואשם ביקש להタルות באמרת קצרה, אגב אורחא, של הש' חסין בפסק-דין זה, לפיה "זמן יש בו כדי להקנות עוקץ ולהחליש עצמתו של קלון... וכదامرין אנשי: הזמן עושה את שלו". דא ע"א, שנשמטה מעינוי סייפת אותו משפט ולפיה "בעניינו קבוע החוקך תקופת שנים קבוצה למחיקתו של קלון לעניין בחירה לכנסת - שבע שנים". כלומר, הש' חסין לא התכוון כלל למחיקתו של קלון, אלא להחלשת עצמתו במערכות שיקולים שונות (שאין מעוניינו כאן), כגון בחינת עברו הפלילי של מועמד למשרה ציבורית, כפי שמעידה ההפנייה שם לבג"ץ 6163/92 איזנברג נ' שר הבינוי והשיכון, פ"ד מז (2) 229 (1993). עובדה היא, שבעניין פלאטו-שרון נדחתה טענה זו והש' חסין סיכם דבריו במיללים חוטכות - "נתקשייתי להבין כיצד זה יהפוך קלון לאי-קלון אך בשל חלוף הזמן מעט המעשה";

[29] שהלא אם התקבלו לעניין ביטול כתוב האישום, לא מגיע ההליך כלל לדין בקלון;